

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOT. PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU GMINY DRAGACZ DO ROKU 2030

Spis treści

Wstęp.....	3
Sposoby informowania o warsztatach konsultacyjnych.....	3
Przebieg warsztatów konsultacyjnych.....	3
Wnioski z warsztatów.....	12
Badanie ankietowe.....	16

Wstęp

W ramach procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Dragacz do roku 2030, czyli dokumentu określającego jak będzie rozwijać się gmina, zostało przeprowadzone badanie ankietowe oraz w dniach 18.12.2022, 20.12.2022, 1.03.2023 i 06.06.2023 odbyły się warsztaty konsultacyjne w Urzędzie Gminy Dragacz.

Spotkania były skierowane m.in. do mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, osób pracujących w Urzędzie Gminy, a także innych osób zainteresowanych rozwojem Gminy Dragacz.

Warsztaty miały na celu poznanie zarówno potencjałów i zasobów, jak i problemów i potrzeb gminy. Zostały także przedstawione zmiany, które według uczestników poprawiłyby funkcjonowanie gminy.

Zebrany podczas warsztatów materiał wykorzystany zostanie do przygotowania Strategii.

Sposoby informowania o warsztatach konsultacyjnych

Informacje o warsztatach konsultacyjnych rozpoczęto 10 dni przed ich rozpoczęciem. W celu poinformowania i zachęcenia do udziału jak największej ilości osób, zastosowane zostały różnorodne instrumenty komunikacji:

- zaproszenia imienne od Pani Wójt Gminy Dragacz Doroty Krezymon przekazane mieszkańcom listownie,
- informacje na stronie internetowej Gminy Dragacz,
- media społecznościowe,
- plakaty w przestrzeni publicznej,
- marketing szeptany.

Przebieg warsztatów konsultacyjnych

18 grudnia 2022 roku w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Górnej Grupie miało miejsce spotkanie konsultacyjne z członkiniami Koła Gospodyń Wiejskich. Podczas warsztatów uczestniczki zapisywały na flipcharcie mocne i słabe

strony Gminy Dragacz. Równolegle odbywało się ankietowanie bezpośrednio mieszkańców Gminy, którzy przybyli na Kiermasz Bożonarodzeniowy.

Zdjęcia z warsztatów konsultacyjnych 18 grudnia 2022 roku

W terminach 20.12.2022, 1.03.2023 i 06.06.2023 odbyły się po 3 warsztaty konsultacyjne, kolejno z: przedstawicielami administracji samorządowej, przedsiębiorcami i aktywistami, mieszkańcami. Uczestnicy warsztatów w dniach 20.12.2022 i 1.03.2023 zostali podzieleni na grupy robocze, które skupiły się na dyskusji i identyfikacji najważniejszych potencjałów, zasobów oraz problemów i

potrzeb gminy. Z myślą o tym, aby ułatwić i usystematyzować pracę uczestników gmina została podzielona na obszary funkcjonowania:

- sport i rekreacja, przestrzeń publiczna i miejsca spotkań,
- sklepy i usługi, miejsca pracy, biznes i wsparcie przedsiębiorczości,
- infrastruktura i inwestycje, drogi, poruszanie się po gminie, bezpieczeństwo, turystyka,
- zieleń w gminie i środowisko, adaptacja do zmian klimatu,
- kultura i edukacja.

Po zakończeniu pracy grupowej przedstawiciel każdego z zespołów dzielił się z pozostałymi uczestnikami pomysłami grupy. Następnie, poprzez otwartą rozmowę i wymianę pomysłów, opracowane zostały listy najważniejszych potencjałów, zasobów, doświadczeń, problemów i potrzeb dotyczących wyznaczonych obszarów funkcjonowania gminy.

Zdjęcia z warsztatów konsultacyjnych 20 grudnia 2022 roku

Zdjęcia z warsztatów konsultacyjnych 1 marca 2023 roku

Na spotkaniach 6 czerwca 2023 roku udział wzięło łącznie 27 zainteresowanych. Osoby uczestniczące, podobnie jak wcześniej, podzieliły się na grupy i została przeprowadzona strategiczna gra partycypacyjna - "Warsztat Strategiczny - Moja Gmina Przyszłości".

Opis gry

"Warsztat Strategiczny - Moja Gmina Przyszłości" to unikalne narzędzie stworzone przy wsparciu Kujawsko-Pomorskiej Federacji Organizacji Pozarządowych z myślą o wzmacnianiu partycypacji obywatelskiej na poziomie lokalnym. Jest to interaktywna metoda pracy, która angażuje różne grupy docelowe w proces tworzenia strategii rozwoju gminy.

Podczas warsztatu uczestnicy, zgrupowani w małe zespoły, reprezentują różne grupy docelowe, takie jak dzieci, młodzież, osoby pracujące, seniorzy, przedsiębiorcy, osoby z niepełnosprawnościami, urzędnicy, NGOsy, samorząd, wójt, radny, rolnik, OSP, samotne matki, NGO (koło gospodyń), uchodźcy, wojsko, bezrobotni.

Warsztat obejmuje analizę diagnozy dotyczącej lokalnej sytuacji, która ma na celu zidentyfikowanie obszarów wymagających poprawy. Te obszary obejmują edukację, czas wolny, pomoc społeczną, transport publiczny, turystykę, kulturę, zdrowie, infrastrukturę (kanalizacja, prąd), bezpieczeństwo, środowisko i ekologię, zabytki oraz fundusz sołecki/obywatelski. Istnieje również miejsce na uwzględnienie problemów, które mogą nie być jeszcze powszechnie rozpoznane - "czysta karta". Następnie, poprzez proces burzy mózgów, zespoły proponują różne działania, projekty i rozwiązania, które mogą służyć rozwojowi gminy. Przykłady mogą obejmować tworzenie nowych dróg rowerowych, budowę domów pomocy społecznej, inwestycje w kulturę i usługi, czy rozwój efektywnego transportu publicznego. Każde z tych działań jest następnie lokalizowane - uczestnicy decydują, gdzie te projekty mogłyby być najbardziej efektywne.

Cały proces jest przeprowadzany z uwzględnieniem czterech pór roku, co pozwala na uwzględnienie sezonowych aspektów i wyzwań.

Po zakończeniu warsztatu, wszystkie propozycje są prezentowane, analizowane i rozwijane przez całą grupę.

Autorkami i autorami tej metody są: Ewa Grobelska, Anna Leszczyńska, Marcin Łowicki, Łukasz Broniszewski i Krystyna Kumkowska.

Metoda ta promuje ideę kreatywnej uważności skierowanej na rozwiązania. Ma na celu mobilizację społeczności lokalnej do aktywnego udziału w procesie decyzyjnym

i kreowania swojej przyszłości. To nie jest gra - to narzędzie partycypacyjne, które umożliwia twórcze myślenie i zaspokaja potrzebę demokratycznego zaangażowania w procesy decyzyjne.

Głównymi zasadami warsztatu są:

1. Uczestnictwo: Każdy uczestnik ma prawo do głosu i wpływu na ostateczne decyzje.
2. Współpraca: Uczestnicy pracują razem, dzielą się pomysłami i rozwiązują problemy jako zespół.
3. Twórczość: Uczestnicy są zachęceni do myślenia poza utartymi schematami i proponowania nowych, innowacyjnych rozwiązań.
4. Realizm: Wszystkie proponowane rozwiązania są oceniane pod kątem ich realności i możliwości implementacji.
5. Szacunek: Każda osoba i każdy pomysł zasługują na szacunek. Wszystkie pomysły są ważne i mogą przyczynić się do poprawy jakości życia w gminie.
6. Równość: Niezależnie od reprezentowanej grupy docelowej, każda osoba ma równy udział w procesie.

Podczas warsztatów mogą pojawić się dodatkowe elementy, takie jak pytania dodawane do kart czy przykłady dobrych praktyk. Wszystko to ma na celu ułatwienie procesu, zwiększenie zaangażowania uczestników i ułatwienie wymiany wiedzy i doświadczeń.

"Warsztat Strategiczny - Moja Gmina Przyszłości" jest więc skutecznym narzędziem do tworzenia strategii rozwoju gminy, które umożliwia lokalnym społecznościom wyrażanie swoich potrzeb, aspiracji i kreatywnych rozwiązań, które mogą przekształcić ich gminę na przyszłość.

Instrukcja wykorzystania gry „Warsztat Strategiczny - Moja Gmina Przyszłości” na warsztacie partycypacyjnym znajduje się w załączniku do Raportu.

Zdjęcia z warsztatów konsultacyjnych 6 czerwca 2023 roku

źródło: zasoby własne

Wnioski z warsztatów

Na podstawie zebranych opinii dotyczących potrzeb, potencjałów, problemów oraz proponowanych zmian, zostały sformułowane wnioski wynikające z warsztatów konsultacyjnych.

Wśród najważniejszych potencjałów, zasobów i doświadczeń w obszarze **sportu i rekreacji** wymieniono takie elementy jak boiska sportowe, kluby sportowe, place zabaw, świetlice, siłownie zewnętrzne, GOKSiR, biblioteka gminna, ścieżki rowerowe, punkty widokowe, park krajobrazowy, lasy, stajnie, tereny dla paralotniarzy. Uczestnicy wspomnieli również o Wiśle, jako miejscu spędzania czasu wolnego przez wędkarzy, a także o terenach po dawnych żwirowniach, które po rekultywacji mogłyby stanowić nowe przestrzenie publiczne. Mieszkańcy oprócz pozytywnych aspektów, znaleźli wiele potrzeb i problemów w tym obszarze funkcjonowania gminy, takich jak: brak zagospodarowania zasobów turystycznych (m.in. nabrzeże Wisły), słaba dostępność obiektów sportowych lub ich brak oraz niewystarczająca ilość środków finansowych na ich utrzymanie. Podkreślone również zostało nieprzystosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych. W celu poprawy funkcjonowania gminy w tych obszarach zaproponowano kilka rozwiązań.

Pierwszym z nich był zakup i rewitalizacja Białej Karczmy i stworzenie tam miejsca spotkań dla mieszkańców. Pozostałe propozycje to: utworzenie klubu seniora oraz miejsca dla młodzieży, a także ogólnodostępnej strefy relaksu i lasu społecznego, poprawienie bezpieczeństwa na ścieżkach rowerowych i wytyczenie nowych tras oraz wytyczenie ścieżek biegowych w lasach i zwiększenie ilości organizowanych wydarzeń i zajęć.

Kolejną kategorią były **sklepy, usługi, miejsca pracy, biznes i wsparcie przedsiębiorczości**. Plusy, które udało się punktować to: istnienie terenów inwestycyjnych na terenie gminy, dogodnie położenie ze względu na występujące szlaki transportowe oraz bliskość Grudziądza, wystarczająca dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej, placówek edukacyjnych oraz usług takich jak: mechanik, fryzjer, sklepy spożywcze, gastronomia. Wskazano także, że występowanie osiedla wojskowego w Grupie wpływa korzystnie na rozwój gminy, a istnienie w Gminie Dragacz przedsiębiorstw takich jak: Panattoni, thyssenkrupp Materials Poland, Inpost - sortownia, Saatze oraz Spółdzielnia Ogrodnicza Grono zapewnia miejsca pracy, choć jak wskazują mieszkańcy, jest ich zbyt mało. Istnieje jednakże wiele problemów związanych z tymi dziedzinami. Mieszkańcy muszą dojeżdżać do Grudziądza w celu skorzystania z różnych usług, w tym specjalistycznej opieki medycznej oraz żłobków. Brak różnorodności usług oraz niewykorzystane zasoby turystyczne, takie jak chaty mennonickie czy cmentarze, stanowią problemy w obszarze rozwoju biznesu i atrakcyjności gminy. Istnieje potrzeba rozwinięcia różnorodności usług, wykorzystania potencjału turystycznego, a także promocji lokalnych przedsiębiorstw dla rozwoju lokalnej gospodarki. Brak wykwalifikowanych pracowników i brak szkoleń, a także słaba sieć komunikacji zbiorowej stanowią przeszkody w pozyskiwaniu pracowników i rozwoju biznesu. Niezbędne jest rozwijanie systemu szkoleń i edukacji zawodowej, aby dostosować kwalifikacje pracowników do potrzeb rynku pracy.

W obszarze **infrastruktury i inwestycji, drogowej sieci komunikacyjnej, poruszania się po gminie, bezpieczeństwa oraz turystyki** zidentyfikowano wiele potencjałów, zasobów i doświadczeń, takich jak dobrze wyposażone placówki edukacyjne, w tym budynek dawnej szkoły w Bratwinie z miejscami noclegowymi, tereny inwestycyjne, krajobraz gminy, zabytki, rozległe tereny leśne, sieć dróg,

inwestycje wod-kan oraz sieć światłowodowa (choć nie wszędzie). Jednakże zidentyfikowano również wiele problemów i potrzeb, takich jak brak domu pomocy społecznej, brak infrastruktury kryzysowej, brak nowego cmentarza, potrzeba budowy ścieżek rowerowych i dróg w Mniszku, Nowych Marzach i Dragaczu, niewystarczający transport publiczny oraz brak wykorzystania potencjału turystycznego gminy, w tym zaniedbane jezioro Fletnowskie. W celu rozwiązania tych problemów i spełnienia potrzeb mieszkańców, zaproponowano szereg działań, takich jak przebudowa dróg wewnętrznych i lokalnych, aktywizacja policji, stworzenie zielonej szkoły we wspomnianym budynku w Bratwinie, budowa przystani nad Wisłą, poprowadzenie ścieżki rowerowej wzdłuż wału, modernizacja i rozbudowa sieci wod-kan oraz budowa schronu.

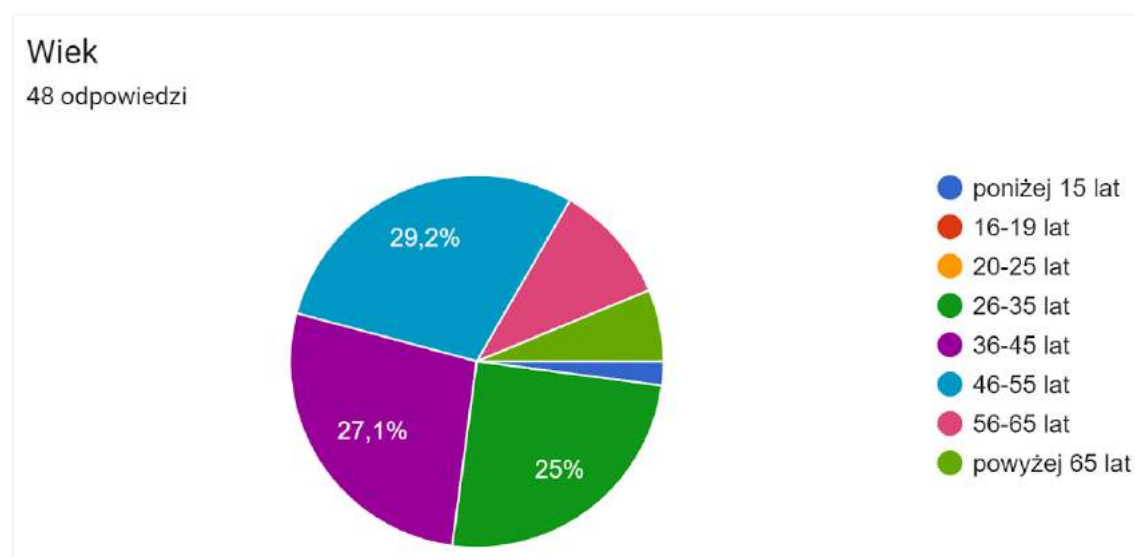
Najważniejsze potencjały, zasoby i doświadczenia w obszarze zielonych terenów i ochrony środowiska w gminie obejmują lasy, Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 oraz Dolinę Dolnej Wisły. Dodatkowo, mieszkańcy wskazali na zwiększanie się świadomości w zakresie konieczności dbania o środowisko. Istnieją również potencjały w zakresie wykonywania termomodernizacji budynków oraz udzielanych dotacji na wymianę pieców. Programy gminne, takie jak dotacje na przydomowe oczyszczalnie ścieków i usuwanie azbestu, a także instalowanie paneli fotowoltaicznych mają duże znaczenie dla ochrony środowiska. Ponadto, podkreślano istnienie programu przeciwdziałania bezdomności zwierząt oraz usuwanie nielegalnych wysypisk. Najważniejsze problemy i potrzeby w obszarze środowiska i zieleni w gminie obejmują postępującą zabudowę na terenach o dużej wartości przyrodniczej oraz zalewowych, zaniedbany i zarośnięty strumień we Fletnowie oraz zaśmiecanie terenów zielonych. Brakuje również elektrowni wiatrowych, a także dbałości o rowy melioracyjne i zielonych przestrzeni publicznych np. parków. Tereny zielone przy drodze do punktu widokowego w Dragaczu są zaniedbane. Problem stanowi również występujące zanieczyszczenie powietrza. W celu adaptacji do zmian klimatycznych i poprawy stanu środowiska, proponowane zmiany obejmują budowę stacji uzdatniania wody i biogazowni, zmianę źródeł energii w niektórych częściach gminy na OZE, tworzenie wysokiej jakości zielonych przestrzeni publicznych, w tym psich parków oraz gromadzenie wody deszczowej i wprowadzanie rozwiązań małej retencji w celu efektywnego gospodarowania wodą, a także rekultywację wysypiska śmieci.

Kolejnym omawianym obszarem funkcjonowania Gminy Dragacz była **kultura i edukacja**. Do najważniejszych potencjałów i zasobów w gminie należą organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich, koła łowieckie, kluby seniorów oraz dostępność szkolnictwa podstawowego. OSP oraz młodzieżowe drużyny OSP, a dzięki temu edukacja przeciwpożarowa w szkołach, stanowią dodatkowe atuty. Istnieje dobrze wyposażona kadra nauczycielska oraz dostęp do specjalistów takich jak psychologowie, pedagodzy i logopedzi. Regionalizm i dziedzictwo regionalne są promowane poprzez istnienie Izby Regionalnej w Bratwinie. Oferowane są również liczne zajęcia popołudniowe dla dzieci i dorosłych, w tym sportowe. Bliskość miasta Grudziądz zapewnia dostęp do ośrodków kultury, a działające zespoły sportowe, GOKSiR, świetlice wiejskie, gminna biblioteka publiczna oraz różnorodne stowarzyszenia przyczyniają się do aktywności mieszkańców i inicjatyw społeczno-kulturalnych. Istnieje również Uniwersytet III Wieku oraz organizowane są półkolonie dla dzieci. Najważniejsze problemy i potrzeby w obszarze kultury i edukacji w gminie obejmują złą organizację dojazdów do szkół podstawowych, ograniczony dostęp do biblioteki w Dragaczu. Oferta pozalekcyjna dla dzieci jest niewystarczająca. Niski poziom świadomości społeczeństwa dotyczący miejscowości i tradycji w gminie, brak dialogu i współpracy z przedstawicielami Kościoła oraz napływ ludności bez lokalnej tradycji stanowią dodatkowe problemy. Proponowane zmiany w obszarze kultury i edukacji obejmują:

- rozbudowę przedszkola i powstanie żłobka, aby zaspokoić potrzeby rodziców w zakresie opieki nad dziećmi,
- budowę basenu, sali gimnastycznej, hali sportowej lub kompleksu sportowego, aby zapewnić mieszkańcom gminy możliwość aktywnego spędzania czasu i rozwijania swoich zainteresowań sportowych,
- codzienną dostępność świetlic wiejskich, aby umożliwić mieszkańcom korzystanie z tych miejsc spotkań i organizowanie różnorodnych aktywności kulturalnych i społecznych.

Badanie ankietowe

Ankieta składała się z 8 pytań zasadniczych i 3 metryczkowych. Dostępna była na stronie internetowej Gminy Dragacz od 20 grudnia 2022 r.. Można było także wypełnić ją papierowo i w tej wersji kwestionariusz można było otrzymać w Urzędzie Gminy, w Gminny Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Górnej Grupie oraz u sołtysów sołectw.. Łącznie zebrano 48 ankiet, 75% odpowiedzi pochodziło od kobiet, a 25% od mężczyzn. Najwięcej respondentów miało 46 - 55 lat (29,2%), nie było natomiast osób w przedziałach wiekowych 16 - 19 i 20 - 25 lat. Najwięcej respondentów pochodziło z Grupy (11 osób), następnie z Dragacza (10 os.), Dolnej Grupy (7 os.) i Górnej Grupy (6 os.).

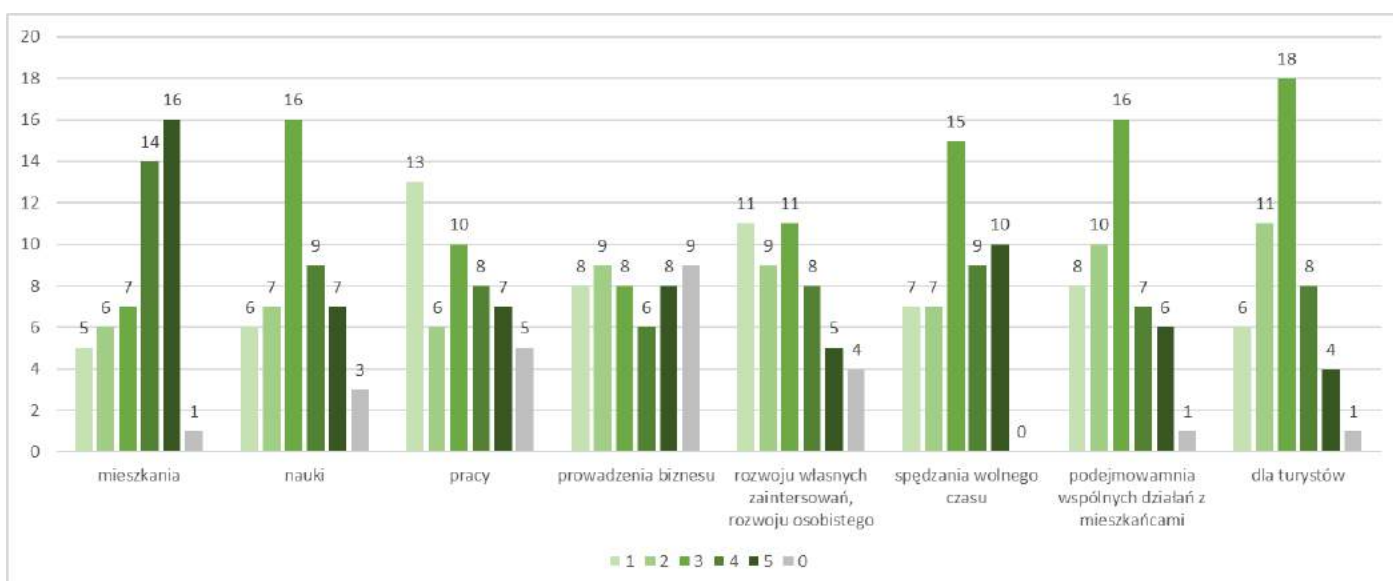

W odpowiedziach na pierwsze pytanie zasadnicze „Z czym kojarzy Ci się Gmina Dragacz?” mieszkańcy podkreślali takie aspekty jak duża ilość zieleni, w tym lasy, piękne widoki, zabytki i jednostka wojskowa. Niektórzy gmina kojarzyła się także z domem, pracą i rozwojem oraz inwestycjami. W drugim pytaniu natomiast ankietowani mieli za zadanie wskazać najważniejsze dla nich jako mieszkańców atuty gminy. Pojawiły się tam odpowiedzi takie jak: dogodne położenie, w tym bliskość Grudziądza, dobra komunikacja drogowa, walory przyrodniczo-krajobrazowe, czyste powietrze, występowanie infrastruktury społecznej m.in. szkół, przedszkoli, placówek medycznych, GOKSiR oraz spokój i przyjazne osoby pracujące w Urzędzie Gminy. Kolejne pytanie dotyczyło braków w gminie dla mieszkańców. Tu najczęstszą odpowiedzią była komunikacja zbiorowa i

drogi. Wg mieszkańców w Gminie Dragacz brakuje także żłobków, supermarketu, obiektów sportowych i innych miejsc do spotkań. wskazano także, że niektóre obiekty w gminie są niedostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na następne pytanie „Gdzie w Gminie Dragacz przebywasz najchętniej i dlaczego?” respondenci odpowiedzieli, że w domu. Dla wielu osób takim miejscem był również las oraz nabrzeże Wisły.

Następnie w ankiecie trzeba było zaznaczyć, w jakim stopniu zgadza się ze stwierdzeniami, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie się nie zgadzam, 5 oznaczało zdecydowanie się zgadzam, 0 oznaczało nie mam zdania. Najwięcej, czyli 16 z 48 osób zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem, że Gmina Dragacz jest dobrym miejscem do mieszkania. Z ankieta wynika również, że mieszkańcy oceniają gminę jako miejsce do nauki, spędzania wolnego czasu, podejmowania wspólnych działań z mieszkańcami i dla turystów na średnim poziomie. Aż 13 z 48 respondentów zaznaczyło odpowiedź 1 (zdecydowanie się nie zgadzam) przy stwierdzeniu, że gmina jest dobrym miejscem do pracy. Również możliwość rozwoju własnych zainteresowań i rozwoju osobistego na wskazanym obszarze przez większość została oceniona negatywnie. Jeśli chodzi o prowadzenie biznesu w gminie, zdania w tej kwestii były podzielone.

Gmina Dragacz jest dobrym miejscem do:

W kolejnym pytaniu mieszkańcy oceniali poszczególne obszary funkcjonowania Gminy Dragacz. Najgorzej w tym przypadku wypadł dostęp do żłobków. 52,1% zaznaczyło najgorszą odpowiedź, jednak 33,3% osób dało najwyższą ocenę. Podobnie rozkładają się oceny dostępu do szkół niepublicznych. Najwyższą punktację otrzymała dostępność terenów zieleni i rekreacyjnych w pobliżu miejsca zamieszkania. Dostęp do przedszkoli również został oceniony wysoko, podobnie jak jakości powietrza. Trochę gorsze zdanie mieszkańcy mają w stosunku do gospodarki odpadami, dostępności podstawowej opieki medycznej i możliwości poruszania się po gminie rowerem oraz bezpieczeństwa poruszania się tym środkiem transportu. Na średnim poziomie zaklasyfikowano różnorodność oferty kulturalnej i możliwość skorzystania z niej, różnorodność oferty sportowej i jej jakość, bezpieczeństwo poruszania się po gminie pieszo, różnorodność sklepów i usług, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, skuteczność odprowadzania wód deszczowych, czystość w gminie oraz ochronę zwierząt. Negatywnie respondenci wypowiadali się o połączeniach komunikacyjnych do miast, wsparciu gminy dla biznesu, dostępności mieszkań, stanie dróg w gminie, a bardzo negatywnie - możliwość poruszania się po gminie komunikacją zbiorową.

Jako najważniejsze problemy w Gminie, którymi należałoby zająć się w pierwszej kolejności najczęściej wymieniano: zbyt małą ilość ścieżek rowerowych i chodników, brak sali gimnastycznej przy szkole w Grupie, słaby dostęp do połączeń kolejowych w Dragaczu, komunikację zbiorową, drogi wymagające naprawy, niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę techniczną oraz brak żłobka. Ostatnie pytanie zasadnicze dotyczyło najważniejszych atutów gminy dla turystów. Odpowiedzi udzielone na to pytanie najczęściej zawierały elementy związane z walorami przyrodniczymi gminy.